

Päivitys 2022

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma 2020–2024

Länsirannikon ympäristöyksikkö

Hyväksytty Länsirannikon valvontalautakunnassa 15.12.2021 § 62

Sisällys

1	Johdanto.....	3
2	Yleisesti ympäristöterveydenhuollosta.....	3
2.1	Suunnitelman sisältö ja rakenne.....	3
2.2	Ympäristöterveydenhuollon tehtävät ja valvontamenetelmät.....	4
2.3	Tarkastukset	4
2.4	Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen	5
2.5	Riskinarviointi ja tarkastustiheys	5
2.6	Valvonnan kustannukset.....	6
2.7	Rekisteröinti ja käsittely	6
2.8	Henkilöstöresurssit ja työaika- tarve.....	7
2.9	Koulutus.....	9
2.10	Varautuminen häiriötilanteisiin	10
2.11	Tiedottaminen.....	11
2.12	Valvonnan toteutumisen arviointi.....	11
3	Terveydensuojeluvalvonta	11
3.1	Tarkastuksen tavoitteet ja sisältö.....	12
3.2	Tarkastusten toteuttaminen	13
3.3	Terveydensuojeluvalvonnan painopistealueet.....	13
3.4	Näytteenotto.....	14
3.4.1	Talousvesi ja uimavesi	14
3.4.2	Muut terveysvalvonnan näytteet.....	15
3.4.3	Valvonta näytteenoton yhteydessä	15
3.5	Laivatarkastukset.....	15
4	Tupakkalain valvontasuunnitelma.....	15
4.1	Yleistä	15
4.2	Suunnitelmallinen valvonta ja painopistealueet.....	16
4.3	Tarkastuksen sisältö.....	16
4.4	Valvontatarve ja tarkastuksiin käytettävä aika.....	17
4.5	Muut tupakkalain valvontatehtävät.....	17
5	Elintarvikevalvonta.....	17
5.1	Elintarvikevalvonnan tavoite ja tehtävät.....	17
5.2	Tarkastuksen sisältö.....	18
5.3	Hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistusseuraamukset.....	19
5.4	Valvonnan tulosten julkistaminen, tiedottaminen.....	20
5.5	Elintarvikevalvonnan priorisoinnit.....	20
5.6	Elintarvikevalvonnan painopistealueet	20
5.7	Kohteiden kartoittaminen ja rekisteröiminen	21
5.8	Riskinarviointi ja tarkastustiheys.....	21
5.9	Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma ja resurssit	22
5.10	Näytteenoton ja projektien suunnitelma	23

Liitteet

Liite 1	Säännöllisen terveydensuojeluvalvonnan valvontatarve
Liite 2	Tupakkavalvonnan ja nikotiinikorvausvalmisteiden vähittäismyyntilupien valvonnan valvontatarve
Liite 3	Säännöllisen elintarvikevalvonnan valvontatarve
Liite 4	Elintarvikevalvonnan suunnitellut projektit/näytteenottoprojektit

1 Johdanto

Ympäristöterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä. Länsirannikon valvontalautakunta vastaa ympäristöterveydenhuollosta Mustasaaren, Vöyrin, Maalahden ja Korsnäsön kunnissa sekä Närpiön, Kristiinankaupungin ja Kaskisten kaupungeissa. Kunnallisen valvontaviranomaisen valvonta-alueella on runsaat 51 000 asukasta.

Ympäristöterveydenhuollon yhteistyön isäntäkuntana toimii Mustasaaren kunta. Käytännön työstä huolehtii Länsirannikon ympäristöyksikkö, joka kuuluu hallinnollisesti Mustasaaren kunnan konsernipalveluihin kuuluvaan yhdyskuntarakentamiseen.

Länsirannikon valvontalautakunta vastaa myös Mustasaaren ja Korsnäsön kunnan sekä Närpiön, Kaskisten ja Kristiinankaupungin kaupunkien ympäristönsuojelusta. Länsirannikon ympäristöyksiköllä on erikseen henkilökuntaa, joka huolehtii käytännön työstä Kristiinankaupungissa, Närpiössä ja Mustasaarella. Ympäristöjaostossa käsitellään sellaiset asiat, joissa toimivaltaa ei ole siirretty viranhaltijalle.

2 Yleisesti ympäristöterveydenhuollosta

2.1 Suunnitelman sisältö ja rakenne

Ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman tarkoituksena on parantaa valvontatyön suunnitelmallisuutta, tehokkuutta ja laatua.

Valtioneuvoston asetuksessa kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta (665/2006) määrätään valvontasuunnitelman sisällöstä ja sen toteutumisen arvioinnista.

Valvontasuunnitelmaan sovelletaan myös siihen liittyvien toimialojen määräyksiä (elintarvikelaki 39. §, terveydensuojelulaki 6. § ja tupakkalaki 84. §).

Valtioneuvoston asetuksen 3. §:n mukaan valvontasuunnitelman tulee sisältää seuraavat tiedot:

1. määritelmä tarkastusten sisällöstä
2. valvontakohteiden tarkastustiheys ja tarkastukseen keskimääräisesti käytettävä aika
3. kunnan toimesta tapahtuva näytteenotto ja näytteiden tutkiminen
4. valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi
5. hyväksytyt laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu.

Länsirannikon ympäristöyksikön valvontasuunnitelmassa huomioidaan valtakunnalliset valvontaohjelmat

Ympäristöyksikön valvontasuunnitelma on laadittu vuosiksi 2020–2024, ja sitä tarkistetaan ja päivitetään tarpeen vaatiessa.

Ohjelmakauden 2020–2024 teemana on yhdenmukainen valvonta ja yhteistyö.

Tämän suunnitelman laatimisessa on otettu huomioon seuraavat yleistavoitteet:

- Viranomaisten välinen yhteistyö
- Toimijoiden välinen yhteistyö
- Valmius

Kaudella 2020–2024 valvontayksikkö osallistuu vähintään yhteen valmiusharjoitukseen.

Suunnitelmassa huomioidaan myös paikalliset olosuhteet ja elinkeinorakenne. Huomioon on otettu muun muassa valtion viranomaisten valtakunnallisten valvontasuunnitelmien mukaiset keskimääräiset tarkastustiheydet, mutta tietyissä tapauksissa tarkastusaikoja on sopeutettu paikallisiin oloihin.

Valvontasuunnitelma on hyväksyttävä kunnan valvontaviranomaisella eli Länsirannikon valvontalautakunnalla, ja se on lähetettävä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle tiedoksi suunnitelman toimintavuotta edeltävän kalenterivuoden loppuun mennessä. Kunnan terveydensuojeluviranomainen seuraa valvontasuunnitelman toteutumista. Valvontasuunnitelma tulee tarkistaa tarvittaessa. Valvontasuunnitelman vastuhenkilö on ympäristö- ja ympäristöterveydenhuollon päällikkö.

2.2 Ympäristöterveydenhuollon tehtävät ja valvontamenetelmät

Ympäristöterveydenhuollon tehtäviin kuuluu ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä sekä ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittoja. Yksilön terveyteen ja hyvinvointiin vaikuttavia, ympäristöterveydenhuollon piiriin kuuluvia tekijöitä ovat muun muassa puhtaan juomaveden saatavuus, puhdas ja ravitseva ravinto sekä puhdas ulko- ja sisäilma.

Ennaltaehkäisevässä terveydensuojelutyössä tärkeässä osassa ovat toiminnanharjoittajat, joilla on velvollisuus tehdä toiminnastaan ja toimitiloistaan ilmoitukset tai lupahakemukset terveydensuojeluviranomaiselle. Näytteenoton ja säännöllisten tarkastusten sekä kuntalaisten, yritysten ja muiden toimijoiden neuvonnan kautta tapahtuva valvonta on tärkeää ennaltaehkäisevää kansanterveystyötä.

Elintarvikelain 41. §:ssä määrätään, että valvontaviranomaisten tulee laatia toimintaansa sopiva laatujärjestelmä sekä ylläpitää ja soveltaa sitä. Laki ei kuitenkaan aseta vaatimuksia laatujärjestelmän muodosta tai sertifiointista. Länsirannikon ympäristöyksikön suorittama valvonta perustuu hyväksytyyn valvontasuunnitelmaan, ja valvontaa arvioidaan vuosittain. Valvonnan pohjana on laadunhallintajärjestelmä LaatuNet. Laatujärjestelmää päivitetään ja täydennetään keskusviranomaisten valvontaohjeilla ja lomakemalleilla, ja tavoitteena on, että yksikön valvontatoiminta on yhtenäistä ja tasapuolista. Myös terveydensuojelun osalta käytetään LaatuNetiä ja lisäksi Valviran ylläpitämää terveydensuojelun valvontaohjeistoa, jossa on ohjeet näytteidenotosta ja tarkastuksista. Lisäksi löytyy myös malliasiakirjoja, esimerkiksi todistuksia ja päätöksiä.

Yhtenäisen valvonnan edistämiseksi tarkastajat tekevät myös interkalibroititarkastuksia.

2.3 Tarkastukset

Tarkastukseen voidaan soveltaa samanaikaisesti useita ympäristöterveydenhuollon piiriin kuuluvia lakeja. Näin säästetään resursseja ja valvontatyö sujuvoituu sekä valvontaviranomaisen että toiminnanharjoittajan kannalta. Kun määritellään tietynlaisen tarkastuskohteen tarkastukseen keskimääräisesti käytettävää aikaa, on huomioitava ainakin tarkastuksen tarkoitus ja valmistelut, tarkastuksen sisältö sekä tarkastuskertomuksen laatiminen. Matkoihin kuluva työaika ei lueta tarkastusaikaan.

Jokaisesta tarkastuksesta laaditaan tarkastuskertomus, josta käyvät ilmi tarkastuksen tarkoitus, sovelletut lainkohdat ja menetelmät, tarkastuksen tulos ja tarvittaessa toiminnanharjoittajalta vaadittavat toimenpiteet. Tarkastuskertomus voidaan kirjoittaa VATI-ohjelmassa tai liittää siihen valmiina. Tarvittaessa tarkastuskertomus voidaan lähettää myös muille viranomaisille.

Jos tarkastuksessa todetaan vakavampia puutteita, jotka tulee korjata, toiminnanharjoittajalle ilmoitetaan määräaika, jolloin puutteiden on oltava korjattuna, ja sen jälkeen tehdään seurantatarkastus. Myös seurantatarkastuksesta laaditaan tarkastuskertomus. Tarvittaessa voidaan ryhtyä sovellettavan lainsäädännön mukaisiin hallinnollisiin pakkotoimenpiteisiin epäkohtien oikaisemiseksi.

Jos tarkastuksessa käy ilmi törkeän vakavia, tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta aiheutuvia ympäristöterveydenhuoltoa koskevan lainsäädännön vastaisia puutteita ja

rikkomuksia, ja rikoslain 44. luvun 1. §:n mukainen terveyden vaarantamisen riski on olemassa, poliisille tehdään esitutkintapyyntö.

Koska valvontaa ollaan kehittämässä laadukkaammaksi ja järjestelmällisemmäksi, tarkastuksiin käytetty kokonaistyöaika kasvaa. Tarkastusten valmisteluun ja tarkastuskertomuksen laatimiseen kuluu enemmän aikaa.

2.4 Näytteenotto ja näytteiden tutkiminen

Viranomaisnäytteitä voivat ottaa ympäristö- ja terveystarkastajat, eläinlääkäri tai paikallisen valvontaviranomaisen hyväksymät ulkopuoliset asiantuntijat. Viranomaisnäytteitä otetaan esimerkiksi kuluttajien tekemien valitusten yhteydessä ja kun epäillään elintarvike- tai vesivälitteistä epidemiaa. Jos näytteiden ottamiseen tai selvitysten laatimiseen käytetään ulkopuolisia asiantuntijoita, heidän tulee osoittaa pätevyytensä asiakirjoin.

Terveydensuojeluviranomainen voi käyttää tutkimusten tekemiseen ainoastaan terveydensuojelulain 49. §:ssä tarkoitettuja ulkopuolisia asiantuntijoita. Nämä asiantuntijat on sertifioinut sosiaali- ja terveysministeriön valitsema toimija. Sertifikaatin omaava asiantuntija on osoittanut asiantuntemuksensa ja pätevyytensä suorittamalla vaadittavan koulutuksen.

Tutkimustulokset toimitetaan aina valvontakohteelle. Viranomaisnäytteet lähetetään Ruokaviraston hyväksymään laboratorioon (KVVY BotniaLab Oy, Eurofins Ahma Oy, SeiLab Oy, KVVY PoriLab ja Työterveyslaitoksen mikrobiologian laboratorio). Muut näytteet voidaan lähettää myös muihin kuin Ruokaviraston hyväksymiin laboratorioihin.

Toiminnanharjoittajat ja yksityishenkilöt maksavat muun muassa seuraavista näytteistä:

1. elintarvikenäytteet, jotka otetaan omavalvonnan varmistamiseksi
2. vesinäytteet suurista ja pienistä vesilaitoksista
3. vesinäytteet uima-altaista ja uimarannoilta sekä avantouintipaikoista
4. yksityiset juoma- ja kaivovesinäytteet
5. näytteet sisäilmaston tutkimiseksi terveydensuojelulain mukaisesti
6. ilmanäytteet tupakkalain mukaisesti.

Jos viranomaisnäyte todetaan laadultaan selvästi heikentyneeksi tai huonoksi, ryhdytään toimenpiteisiin kutakin osa-aluetta koskevan lainsäädännön mukaisesti. Normaalisti otetaan uusi näyte, ja näytteenotto voi olla alkuperäistä laajempi.

Länsirannikon ympäristöyksikkö käyttää samoja laboratorioita myös häiriötilanteissa, jos laboratoriopalveluja tarvitaan iltaisin tai viikonloppuisin.

2.5 Riskinarviointi ja tarkastustiheys

Lainsäädännössä ja valtion viranomaisten valtakunnallisissa valvontasuunnitelmissa painotetaan riskinarvioinnin merkitystä. Riskinarvioinnin lähtökohtana on toiminnan aiheuttama uhka terveydelle tai valvottavan tilan olosuhteet, jotka saattavat aiheuttaa terveyshaittaa. Riskit voivat olla mikrobiologisia, kemiallisia tai fysikaalisia.

Valvontaviranomaisen työ kohdistetaan siihen, että kaikki valvontakohteet tunnistavat omat riskinsä ja tietävät, miten niitä voidaan ehkäistä.

Valvontakohteiden riskinarviointi tehdään keskusviranomaisen VATI-ohjelmaan sisältyvien ohjeiden mukaan. Riskinarvioinnissa huomioidaan toiminnan luonne ja laajuus. Kohteesta vastuussa oleva tarkastaja tekee lopullisen riskinarvioinnin ja antaa sen tiedoksi toiminnanharjoittajalle tarkastusten yhteydessä tai muun yhteydenpidon aikana.

2.6 Valvonnan kustannukset

Länsirannikon ympäristöyksikkö ottaa toiminnanharjoittajalta maksun valvontalautakunnan hyväksymän valvontasuunnitelman mukaisista säännöllisistä tarkastuksista, näytteenotoista ja tutkimuksista, jotka ympäristöyksikkö suorittaa. Myös kohteen hyväksyminen, uuden kohteen ilmoituksen käsitteleminen ja määräysten laiminlyönnistä johtuva valvonta on maksullista. Kun ilmoitus uudesta huoneistosta on otettu vastaan, valvonta on maksullista. Maksullisia ovat myös sellaiset ylimääräiset julkiset tarkastukset, jotka tehdään yrittäjän omasta pyynnöstä.

Länsirannikon ympäristöyksikkö voi periä maksuja vasta sitten, kun valvontasuunnitelma ja maksutaksa on hyväksytty.

Ympäristöterveydenhuollon osalta kunnan maksuja koskevat seuraavat lait:

- elintarvikelaki (297/2021) § 72–73
- terveydensuojelulaki (763/1994) § 50
- tupakkalaki (549/2016) § 89, 90
- lääkelaki (396/1987) § 54 d.

Ympäristöterveydenhuollossa on edelleen sellaisia viranomaistehtäviä, joita ei voida suunnitella etukäteen ja joista ei voida periä maksua. Tällaisia tehtäviä ovat esimerkiksi epidemiaselvitykset sekä asukkaiden valitukset ja niihin liittyvät selvitykset ja valvontatoimet.

Länsirannikon valvontalautakunta on kokouksessaan 15.12.2021 § 62 hyväksynyt ympäristöterveydenhuollon taksan. Taksaa päivitetään säännöllisesti. Tarkastaja vastaa siitä, että maksullisista tapahtumista ja tietojen käsittelystä, säilytyksestä ja raportoinnista luodaan laskutusperuste.

2.7 Rekisteröinti ja käsittely

Ympäristönsuojelussa ja ympäristöterveydenhuollossa otettiin käyttöön vuoden 2019 alussa keskitetty toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmä VATI. VATI on tiedonhallintapalvelu ja käyttäjärajapinta, joka käsittää ympäristö- ja terveydensuojelun piiriin kuuluvia terveydensuojelulain, tupakkalain, lääkelain ja elintarvikelain mukaisia tietoja. VATI hallinnoi muun muassa valvontaan liittyviä paikkoja, toimenpiteitä ja suunnitelmia sekä kontrolloi, raportoi ja kehittää näitä. VATI korvasi aikaisemman keskitetyn valvontatiedonhallintajärjestelmän KUTI-YHTI sekä kunnallisen TerveKuu-järjestelmän, joka toimi sen käyttäjärajapintana. Tiedonhallintapalvelu VATI:n on käytössä maan kaikissa valvontayksiköissä.

VATIin kirjataan valvontakohteet ja niiden paikka- ja yhteystiedot, toiminnanharjoittaja ja toimiala sekä tehdyt tarkastukset, näytteenotot, päätökset, neuvonnat ja vastaavat. VATIin rekisteröidään saapuneet ilmoitukset, annetut lausunnot ja saapuneet valitukset. VATI-järjestelmästä saadaan myös vuosiraportit tehdyistä tarkastuksista ja näytteenotoista. Kaikki tiedot, jotka yksikkö on kirjannut KUTIin ja YHTIin 31.12.2018 mennessä, on siirretty VATI-järjestelmään. Ympäristöyksikössä käytetään yhä myös aikaisempaa tiedonhallintaohjelmaa Tervekuuta valvontakohteen aikaisempien tapahtumien ja laskutustietojen tarkastamiseen, sillä niitä ei ole siirretty VATIin automaattisesti.

Jokaisella valvontakohteella on lisäksi oma kansionsa riippukansioarkistossa, johon tallennetaan kaikki kohdetta koskevat asiakirjat.

Marraskuun 2020 puolivälistä alkaen elintarviketoimijat voivat ilmoittaa toiminnan aloittamisesta, muuttamisesta tai lopettamisesta sähköisessä ilmoituspalvelu Ilpassa. Myös terveydensuojelun toimijat voivat ilmoittaa toiminnan aloittamisesta, muuttamisesta ja lopettamisesta Ilpan kautta. Ilppa on osa VATIa, ja sen kautta toimitetut sähköiset ilmoitukset

ohjataan VATin kautta käsiteltäväksi oikeaan valvontayksikköön. Ilmoituksia voi toistaiseksi tehdä myös aiemmin käytetyillä lomakkeilla.

Kunnan elintarvikevalvonnan tulokset julkaistaan osoitteessa <http://www.oivahymy.fi/> Ruokaviraston määräämällä tavalla.

VYHA on ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkötietojen hallintajärjestelmä. Järjestelmän kautta raportoidaan henkilöstöresurssitiedoista, valvontasuunnitelman sanallisesta arvioinnista ja muista valvontayksikön tiedoista.

2.8 Henkilöstöresurssit ja työaikatarve

Suunnitelman mukaan Länsirannikon ympäristöyksikössä työskentelee ympäristöterveydenhuollon tehtävien parissa kahdeksan ympäristö- ja terveystarkastajaa. Viisi eläinlääkäriä huolehtii eläinlääkärivastaanotosta, ja lisäksi on yksi valvontaeläinlääkäri. Yhden eläinlääkärin työajasta 20 prosenttia käytetään elintarvikelaitosten valvontaan. Ympäristöterveydenhuollossa ja eläinlääkintähuollossa on yksi virka esihenkilötehtäviä varten sekä yksi toimistosihteeri. Toimistosihteeri hoitaa valvontalautakunnan ja ympäristöjaoston sihteerin tehtävät. Suuri osa toimivallasta on siirretty viranhaltijoille valvontalautakunnan päätöksellä 22.9.2021 § 30.

Taulukossa 1 esitetään Länsirannikon valvontayksikön henkilöstö sekä henkilötyöpäivät, jotka ovat käytettävissä ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon tehtävien hoitamiseen.

Taulukko 1. Henkilöresurssit ja työnjako.

Henkilö ja virkanimike	Henkilötyö päivät	Työtehtävät
Kristiinankaupungin osasto		
Kunnaneläinlääkäri	220	Eläinlääkintähuolto
Ympäristö- ja terveystarkastaja	132	Ympäristöterveydenhuolto
Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristöterveydenhuolto
Närpiön osasto		
Kunnaneläinlääkäri	176 44	Eläinlääkintähuolto Ympäristöterveydenhuolto
Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristöterveydenhuolto
Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristöterveydenhuolto
Maalahden osasto		
Kunnaneläinlääkäri	220	Eläinlääkintähuolto
Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristöterveydenhuolto
Mustasaaren yksikkö		
Ympäristö- ja ympäristöterveydenhuollon päällikkö	220 11	Hallinto, ympäristöterveydenhuolto Hallinto, ympäristönsuojelu
Valvontaeläinlääkäri	220	Eläinlääkintähuolto
Kunnaneläinlääkäri	220	Eläinlääkintähuolto
Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristöterveydenhuolto
Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristöterveydenhuolto
Ympäristö- ja terveystarkastaja	88	Ympäristöterveydenhuolto

Toimistosihtööri	165 55	Hallinto, ympäristöterveydenhuolto Hallinto, ympäristönsuojelu
Toimistosihtööri (työaika 60 %)	50 76	Hallinto, ympäristöterveydenhuolto Hallinto, ympäristönsuojelu
Vöyrin osasto		
Kunnaneläinlääkäri	220	Eläinlääkintähuolto
Ympäristö- ja terveystarkastaja	220	Ympäristöterveydenhuolto

Ympäristöterveydenhuollon valvonnan kokonaishenkilöresurssiksi on suunniteltu 1 804 henkilötyöpäivää eli 8,2 henkilötyövuotta. Elintarvikevalvontaan varataan 4,1 henkilötyövuotta, terveydensuojelun mukaiseen valvontaan 4 henkilötyövuotta ja tupakkalain mukaiseen valvontaan 0,1 henkilötyövuotta. Näihin sisältyvät ympäristö- ja terveystarkastajat sekä yhden eläinlääkärin työajasta 20 prosenttia. Ympäristöterveydenhuollon hallinnollisiin tehtäviin on suunniteltu käytettävän noin 420 henkilötyöpäivää eli 1,9 henkilötyövuotta. Valvontaeläinlääkärin työaika jakautuu siten, että 90 prosenttia työajasta käytetään aluehallintokeskuksen lukuun. Laskelmassa ei ole huomioitu vuosilomia, sairauspoissaoloja eikä muita vapaita.

Kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi suunnittelussa on huomioitava muu valvonta, joka tulee kunnan hoidettavaksi, ja siihen on varattava työaika- ja henkilöresursseja. Sellaista muuta valvontaa, joka ei vaadi säännöllisyyttä, on uusia valvontakohteita koskevien hakemusten valmistelu ja erilaiset yllättävät valvontatapaukset, jotka eivät ole suunnitelman mukaisia, esimerkiksi asumisterveyteen liittyvät tarkastukset ja mittaukset, epidemiaselvitykset, asiakkaiden valitukset ja niihin liittyvät selvitykset ja valvontatoimenpiteet. Lisäksi annetaan lausuntoja muille viranomaisille. Henkilöstö ylläpitää myös tietojärjestelmiä ja kohderekistereitä.

Valvontaan liittyvän työajan tarvetta esitellään taulukossa 2. Resurssitarve on laskettu keskeisten viranomaisten antamien valvontatarveohjeiden perusteella. Suunnitelmallisen valvonnan henkilötyöpäivät on laskettu vuodeksi 2020 suunnitellun valvonnan perusteella.

Taulukko 2. Työaikatatarve 2020–2024, päivitys 2022

Valvonta-alue	Kohteiden määrä	Suunnitelmallinen valvonta (tarkastukseen ja raportin kirjoittamiseen kuluva aika), henkilötyöpäivää	Valvonnan resurssitarve (henkilötyöpäivää)
Elintarvikevalvonta Hyväksytyt/ilmoitetut Alkutuotanto Suunnitelmallinen valvonta Suunnittelematon valvonta, ajoaika	n. 530 n. 1 750	220	220 608
Terveydensuojeluvalvonta Suunnitelmallinen valvonta Suunnitelmallinen näytteenotto Suunnittelematon valvonta, ajoaika	398	152 50	152 50 493

Tupakkavalvonta			
Suunnitelmallinen valvonta	109		20
Suunnittelematon valvonta		52	6
Yhteensä			
Suunnitelmallinen ja suunnittelematon valvonta			1 549

Taulukkoon on koottu suunnitelmallinen ja suunnittelematon valvonta-alueittain. Ajoaika kirjataan erilleen tarkastusajasta, minkä vuoksi yksikössä terveydensuojelu- ja tupakkavalvontaan käytetty ajoaika voidaan arvioida.

Suunnitelmallista ja suunnittelematonta valvontaa varten laskettu resurssitarve on 1 549 henkilötyöpäivää eli 7 henkilötyövuotta. Muihin tehtäviin jää siis käytettäväksi 1,2 henkilötyövuotta. Osa työajasta käytetään hallinnollisiin tehtäviin sekä opiskeluun, koulutukseen ja erilaisiin kokouksiin. Lisäksi neuvontatyö ja ympäristöterveysasioissa ohjaaminen vaativat resursseja samoin kuin toiminnan kehittäminen ja erilaiset raportointitehtävät. Tarkastajien resursseja vie myös eläinsuojeluvalvonta ja sen hallinnolliset tehtävät. Näitä työtehtäviä ei ole huomioitu taulukossa 2. Valvontatilasto on erikoistumisen ansiosta kohentunut pitkällä aikavälillä. VATI-järjestelmä on aikaa vievä. Sitä kehitetään käytön ohella, ja se vie paljon tarkastajien aikaa. Valvontasuunnitelmaa ei ole kuitenkaan mahdollista toteuttaa täysin, mutta tyydyttävälle tasolle voidaan päästä niin kauan kuin suunnitelmassa mainitut edellytykset ovat voimassa. Kevään 2020 koronaepidemian myötä tarkastusmenettelyä on muutettu. Epidemia on alusta alkaen vaikuttanut tarkastustilastoihin negatiivisesti, ja ympäristöterveydenhuolto on saanut uusia työtehtäviä tartuntatautilain mukaisesta valvonnasta.

2.9 Koulutus ja perehdytys

Ympäristö- ja terveystarkastajat ja eläinlääkärit osallistuvat mahdollisuuksien mukaan keskusviranomaisten järjestämiin työkokouksiin ja koulutuksiin.

Lisäksi ympäristö- ja terveystarkastajat osallistuvat vuosittain järjestettävälle ympäristöterveydenhuollon alueellisille koulutuspäiville. Koulutuspäivien järjestäjiä ovat keskeiset viranomaiset. Vuodesta 2016 lähtien ei ole enää järjestetty ruotsinkielisiä kursseja. Henkilöstön tehtävänjako huomioidaan, kun päätetään kursseille osallistumisesta. Henkilöstölle annetaan mahdollisuudet erikoistumiseen.

Ympäristöterveydenhuoltoon liittyvään muuhun koulutukseen osallistutaan tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan. Yksikössä on valmiutta osallistua järjestettävään koulutukseen. Keskusviranomaisten digitaalisesti järjestämien lyhytkurssien ja infotilaisuuksien tarjonta on lisääntynyt, mikä helpottaa henkilöstön osallistumista.

Luentomateriaalit kootaan sähköisessä muodossa tietojärjestelmään (yhteiset tiedostot, kurssimateriaalit), jolloin koko henkilöstö pääsee käsiksi materiaaleihin. Pyrkimyksenä on, että kurssille osallistunut kertoo kurssin sisällöstä muille seuraavassa tiimi- tai henkilöstökokouksessa.

Yhteisissä tiedostoissa on luettelo, josta käy ilmi, kuka henkilöstöstä on osallistunut millekin kurssille. Mustasaaren kunnassa on käytössä koulutussuunnitelma, johon myös Länsirannikon ympäristöyksikkö sisältyy.

Tavoitteena on, että Länsirannikon ympäristöyksikön henkilöstöllä on vuodessa kahdeksan koulutuspäivää henkilöä kohti. Koulutuspäiviksi lasketaan varsinaisten koulutusten lisäksi myös työnohjauspäivät, jotka edistävät ammattitaitoa.

Uudet työntekijät perehdytetään työhön yksikön perehdytyslistojen mukaisesti. Esihenkilö vastaa yleisestä perehdyttämisestä, ja kuhunkin tehtävään on erilliset ohjeet.

2.10 Varautuminen häiriötilanteisiin

Terveysvaaratilanteet selvitetään valvontayksikön kustannuksella. Tällaisia tilanteita voivat olla elintarvike- ja vesivälitteiset epidemiat. Vaaratilanteita voi aiheutua biologisista, fysikaalisista ja kemiallisista syistä.

Länsirannikon ympäristöyksikkö on laatinut valmiussuunnitelman häiriötilanteiden varalta. Suunnitelma päivitetään vuosittain, viimeksi keväällä 2021. Valmiussuunnitelmassa on kuvattu toimintamenettelyä seuraavissa poikkeustilanteissa:

- Säteily
 - Säteilyonnettomuudet, kuten ydinräjähdykset, ydinvoimalaonnettomuudet, onnettomuus ydinpolttoaineen kuljetuksessa tai ydinaseonnettomuudet.
- Poikkeukselliset mikrobiologiset tilanteet
 - Esimerkiksi laajahkot tarttuvat epidemiat, laajat vesivälitteiset epidemiat, suuremman mittakaavan ruokamyrkytykset, elintarvikeinfektiot, vakavat eläintautiepidemiat ja zoonoottiset epidemiat sekä laaja-alaiset mikrobien tai niiden toksinien aiheuttamat sairaudet.
- Poikkeukselliset kemialliset tilanteet
 - Esimerkiksi tuotantolaitoksen prosesseissa tai varastotilassa tapahtuva tulipalo, räjähdys tai vuoto, onnettomuus tuonti- tai satamavarastossa, onnettomuus kuljetuksen yhteydessä, kemikaalien joutuminen elintarvikkeisiin ja kemikaalien asiaton hävittäminen.

Kunnan tehtävänä on selvittää elintarvike- ja vesivälitteiset epidemiat. Länsirannikon ympäristöyksikön toiminta-alueeseen kuuluvat kunnat ovat asettaneet selvitystyöryhmät Mustasaaren (Mustasaari ja Vöyri), Maalahden (Maalahti ja Korsnäs) sekä Närpiön, Kristiinankaupungin ja Kaskisten terveyskeskuksiin. Ryhmien kokoonpanossa noudatetaan valtioneuvoston asetusta 1365/2011.

Elintarvike- ja vesivälitteisten epidemioiden selvitystyöryhmään tulee valtioneuvoston asetuksen 1365/2011 mukaan kuulua

1. johtava terveyskeskuslääkäri tai terveyskeskuksen johtosäännössä määrätty tartuntataudeista vastaava lääkäri
2. terveyskeskuksen tartuntatautiyhdyshenkilö
3. elintarvikelaissa (23/2006) ja terveydensuojelulaissa (763/1994) tarkoitettua valvontaa johtava viranhaltija
4. kunnan virkaeläinlääkäri
5. elintarvikkeiden, talousveden ja uimaveden laatua valvova kunnan viranhaltija
6. alueen vesihuollosta vastaavan tahon edustaja.

Elintarvike- tai vesivälitteisten epidemioiden selvittäminen on etusijalla koko ympäristöterveydenhuollon valvonnassa niin ajallisesti kuin kustannusten osaltakin. Näiden epidemioiden selvittämiseen liittyviin mahdollisiin analyysikustannuksiin on varattu talousarviovaroja (tarvittaessa on mahdollisuus pyytää lisämäärärahaa). Talousarviovaroja on varattu myös muihin analyysikustannuksiin, jotka liittyvät elintarvikevalvontaan.

Selvitystyöryhmät kokoontuvat tavallisesti 1–2 kertaa vuodessa. Elintarvike- tai vesivälitteistä epidemiaa epäiltäessä selvitystyöryhmät työskentelevät oman selvitysohjeen mukaisesti.

Epidemiaryhmien lukumäärä, koko ja maantieteellinen jakauma voi muuttua nykyisestä vuonna 2022, kun Pohjanmaan hyvinvointialueen kuntayhtymä aloittaa toimintansa.

2.11 Tiedottaminen

Ympäristöterveydenhuolto palvelee ja ohjaa asiakkaita ja pyrkii aina sujuvaan, nopeaan ja asiantuntevaan palveluun.

Toiminnanharjoittajien ja asukkaiden kanssa viestitään henkilökohtaisin tapaamisin, puhelimitse, sähköpostitse ja postitse. Toiminnanharjoittajia informoidaan tarkastuskäyntien yhteydessä siitä, miten lainsäädännön vaatimuksia on noudatettava ja miten taataan terveellinen ja turvallinen elinympäristö. Tärkeistä lainsäädännön tai valvontarutiinien muutoksista pyritään tiedottamaan mahdollisimman hyvissä ajoin. Tiedon levittämiseksi voidaan myös järjestää keskustelutilaisuuksia toimijoiden kanssa tai käyttää sosiaalista mediaa ja sähköisiä alustoja.

Jotta tiettyä valvontakohteiden ryhmää pystytään informoimaan nopeasti, valvonnan tietojärjestelmästä saadaan kohdeluettelot yhteystietoineen. Poikkeusolosuhteissa tiedotetaan pääasiassa paikallislehtien ja radion välityksellä. Tiedotustapa ja tiedotuksesta vastaava henkilö määräytyvät tilanteen luonteen mukaisesti.

Ympäristöyksiköllä on viestintäsuunnitelma.

2.12 Valvonnan toteutumisen arviointi

Ympäristöyksikkö seuraa valvontasuunnitelman toteutumista sisäisesti jatkuvasti. Suunnitelman toteutumisesta valmistellaan myös vuosittain arviointi valvontalautakunnalle. Arvioinnissa vastataan kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta annetun valtioneuvoston asetuksen (665/2006) mukaisesti seuraaviin kysymyksiin:

1. tarkastusten määrä valvontakohdetyypeittäin
2. tarkastusten kattavuus
3. näytteiden määrä valvontakohdetyypeittäin
4. valvonnasta saatujen tulosten kohdentuminen.

Tupakkalain ja terveydensuojelulain mukainen valvonta ja uimaveden näytteenotot raportoidaan VATI-tietojärjestelmään. Yli 1 000 m³/päivä tai yli 5 000 henkilölle talousvettä toimittavien vedenjakelualueiden talousveden näytteenotot raportoidaan Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirastolle ja edelleen EU:lle. Talousveden radioaktiivisuuden analyysitulokset raportoidaan Säteilyturvakeskukselle ja Valviralle. Elintarvikevalvonta ja -näytteenotto raportoidaan VATI-tietojärjestelmään. Yleiset tiedot raportoidaan VYHA-tietojärjestelmän kautta.

Valvontaa arvioidaan VATIn, laatujohtamisjärjestelmän ja sisäisten auditointien avulla.

3 Terveystensuojeluvalvonta

Länsirannikon ympäristöyksikön tehtävänä on terveydensuojelulain 6. §:n nojalla edistää ja valvoa terveydensuojelua siten, että asukkaille turvataan terveellinen elinympäristö. Yksikön on myös tiedotettava terveydensuojelusta ja järjestettävä terveydensuojelua koskevaa ohjausta ja neuvontaa. Yksikön suorittaman valvonnan tulee olla laadukasta, riskiperusteista ja terveyshaittoja ehkäisevää.

3.1 Tarkastuksen tavoitteet ja sisältö

Terveydensuojelulain mukaisten tarkastusten tavoitteena on selvittää, aiheuttaako toiminta terveyshaittaa tai onko tarkastuskohteessa tekijöitä tai olosuhteita, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Tarkastuksen yhteydessä suoritetaan aistinvaraista tarkkailua ja arviointia sekä tehdään mahdollisesti mittauksia ja otetaan näytteitä jatkotutkimuksia varten. Tarkastuksen yhteydessä annetaan tarpeelliset määräykset ja ohjeet vahinkojen ehkäisemiseksi ja epäkohtien korjaamiseksi. Terveydensuojelulain mukaan tehdään myös solariumien tarkastuksia säteilylain (859/2018) 15. §:n nojalla ja valvotaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 17. luvussa tarkoitetun valtioneuvoston otsonikerrosta heikentävistä aineista ja fluoratuista kasvihuonekaasuista antaman asetuksen noudattamista.

Toiminnanharjoittajan on terveydensuojelulain 2. §:n mukaan tunnistettava toimintansa terveyshaittaa aiheuttavat riskit ja seurattava niihin vaikuttavia tekijöitä (omavalvonta). Valvonta kohdistuu näin ollen riskiperusteiseen valvontaan ja toiminnanharjoittajan omavalvonnan tarkastamiseen. Neuvonta ja tiedotus ovat tärkeä osa valvontaa.

Suunnitelmalliset tarkastukset tehdään normaalisti etukäteen sovittuna ajankohtana. Näin varmistetaan toiminnasta vastaavan henkilön läsnäolo. Seurantatarkastuksesta ei aina tarvitse ilmoittaa etukäteen. Seurantatarkastus tehdään, jotta voidaan tarkastaa, onko aiemmissa tarkastuksissa todetut puutteet korjattu. Tarkastuksiin käytetään Valviran tarkastusohjeita. Suomenkieliset tarkastusohjeet ovat luettavissa Valviran verkkosivuilta. Tarkastuksessa käydään läpi muun muassa tilat, työtavat, asiakirjat ja ympäristö.

Projektitarkastus tarkoittaa tarkastusta, joka sisältyy valvontaprojektiin, jonka tarkoituksena on tietyn valvonta-alan selvittäminen tai edistäminen. Projektit voivat olla yksikön omia projekteja tai valtakunnallisia valvontaprojekteja. Projektit kuvaillaan usein valvontasuunnitelmassa.

Käyttöönottotarkastus suoritetaan hakemuksen hyväksymiskäsittelyn yhteydessä terveydensuojelulain 18. §:n mukaisesti.

Asuntojen ja muiden oleskelutilojen terveystilanteiden tarkastus tehdään usein tilan käyttäjän tai muun asianomaisen yhteydenoton perusteella. Tarkastuksia tehdään usein julkisissa tiloissa, kuten kouluissa ja päiväkodeissa sekä yksityisasunnoissa. Saadut tiedustelut voivat koskea sisäilmaa, melua, puulämmitystä tai tuholaisia.

Terveydensuojelulain nojalla suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvien kohteiden sisäilman radonpitoisuutta koskien toiminnanharjoittajan on tarkastuksen yhteydessä annettava selvitys sisäilman radonpitoisuudesta. Tämä koskee muun muassa kouluja, päiväkoteja, liikuntahalleja, majoitustiloja, uimahalleja, kauneushoitoloita, tehostetun palveluasumisen yksiköitä ja pakolaisten vastaanottokeskuksia. Velvollisuudesta määrätään säteilylain 155.–156. §:ssä.

Suunnitelmallisen valvonnan kohteet jaotellaan kolmeen riskiluokkaan, joiden perusteella kullekin valvontakohdetyypille määritellään tarkastustiheys. Tarkastustiheyden määrittämisessä lähdetään olettamuksesta, että kohde on jo toiminnassa ja että sen toimintatavat ovat tiedossa. Länsirannikon ympäristöyksikkö tarkastaa toiminnan riskinarvioinnin mukaan joko heti ilmoituksen tultua tai muun valvontatarkastuksen mukaan.

Luokkaan 3 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa; esim. altistuvien suuri määrä, häiriöherkkä toiminta, vaikutukset terveyteen ovat merkittävät, pitkä altistusaika (suuri riski). Luokkaan 2 kuuluvat ne kohteet, joissa on mahdollista, että toiminnasta voi aiheutua terveyshaittaa, mutta vaikutukset terveyteen eivät ole merkittäviä (keskisuuri riski). Luokkaan 1 kuuluvat ne kohteet, joissa on todennäköistä, että toiminnasta ei aiheudu terveyshaittaa (matala riski).

Kohdekohtaista tarkastustiheyttä voidaan riskinarvioinnin perusteella joko lisätä tai vähentää siinä määrin kuin se katsotaan tarpeelliseksi. Tarkastustiheyden on kuitenkin aina oltava

vähintään 0,2. Riskinarviointi perustuu toiminnan aiheuttamiin terveysuhkiin ja/tai valvottavan tilan olosuhteisiin, joista voi aiheutua terveyshaittaa.

Ympäristöyksikön soveltamat tarkastustiheydet perustuvat Valviran suosituksiin ja kohdekohtaiseen riskinarviointiin. Kohteen tarkastustiheys suunnitellaan valvontatarpeen eikä käytössä olevien resurssien pohjalta.

Tärkeitä tekijöitä riskinarvioinnissa:

- Altistuvien ihmisten määrä ja erityisryhmät (lapset, nuoret, vanhukset, liikuntarajoitteiset, sairaat)
- Altistavan tekijän määrittely (taudinaiheuttajat, myrkyllisyys)
- Altistuksen kesto ja/tai toistuvuus
- Erityiskohde, johon ei ole olemassa valvonnan ohjetta tai käytäntöä
- Aikaisemman valvonnan tulokset, onko korjaaviin toimenpiteisiin ryhdytty
- Onko toiminta ilmoituksen tai hyväksymispäätöksen mukaista
- Toiminnanharjoittajan omavalvonta ja asiantuntemus, käytettävissä olevat resurssit
- Tiedottaminen ja varautuminen häiriötilanteisiin
- Muut mahdollisesti terveyshaittaa aiheuttavat tekijät

Terveysturvallisuuden suunnitelmallista valvontaa on yksinkertaistettu ohjelmakaudelle 2020–2024. Suunnitelmallisen valvonnan piiristä on poistettu sellaiset kohteet, joissa oleskelu on lyhytaikaista ja jotka todennäköisesti eivät aiheuta terveyshaittaa. Näiltä kohteilta on poistunut myös ilmoitusvelvollisuus.

3.2 Tarkastusten toteuttaminen

Terveysturvallisuuslain mukaiset valvontakohteet on tarkastettava riittävän usein ja siten, että olennaiset terveysturvallisuuden näkökohdat tulevat tarkastetuiksi. Liitteestä 1 käyvät ilmi säännöllisesti valvottavat kohdetyypit, tarkastusten suuntaa antava vuotuinen määrä ja suuntaa antava ajantarve sekä suunniteltu tarkastusten määrä ja kesto. Samaan kohdetyyppiin kuului eri kohteisiin käytettävä aika voi vaihdella huomattavasti kohteen koon ja toiminnan mukaan.

Vuoden aikana säännöllisen terveysturvallisuusvalvonnan piirissä tehdään 178 tarkastusta, jotka vievät 152 henkilötyöpäivää. Valvonnassa priorisoidaan yleisiä uimarantoja, uima-altaita, talousvettä toimittavia laitoksia ja painopistealueisiin kuuluvia kohteita. Tulevien vuosien suunnitelmallisten tarkastusten määrät ovat suuntaa-antavia, ja tarkastuksia voidaan tarvittaessa aikaistaa tai lykätä.

3.3 Terveysturvallisuusvalvonnan painopistealueet

Terveysturvallisuuden painopisteiden avulla resursseja kohdennetaan suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti. Painopistealueet otetaan huomioon valvonnan suorittamisessa ja ympäristö- ja terveystarkastajien työsuunnitelmissa.

Omavalvonnan tukeminen

- Toiminnanharjoittajien tukeminen riskien tunnistamisessa, joista voi aiheutua terveyshaittaa, ja toiminnanharjoittajan omavalvonnan korostaminen säännöllisen valvonnan riskinarvioinnissa.
- Omavalvonnan tukeminen tarkastuskäynnillä tai esimerkiksi toiminnanharjoittajille lähetetyllä lyhyellä kyselyllä, jonka tuloksia voidaan hyödyntää muun muassa riskinarvioinnissa, toiminnanharjoittajille suunnatussa neuvonnassa ja ohjauksessa.

Talousvesi

- Ohjelmakaudella 2020–2024 talousveden valvonta kohdennetaan valvontatutkimusohjelman tarkistamiseen, jotta talousveden turvallinen käsittely talousvettä toimittavissa laitoksissa voidaan taata.
- Talousveden laatuun vaikuttavien riskien arviointi ja -hallinta mutta myös toimijoiden tukeminen, jotta ne voivat tunnistaa toiminnan mahdolliset riskit ja torjua niitä. Osallistutaan talousvettä toimittavien laitosten toiminnan riskinarvioinnin laatimistyöhön ja hyväksytään työn tuloksena esitettävät riskinarvioinnit.

Elinympäristöterveyden edistäminen ja yhteistyö

- Viranomaisyhteistyön merkitys elinympäristöterveyden edistämässä merkittäväksi osaksi kuntien strategiatyötä.
- Terveyshaittojen tunnistaminen ja ennaltaehkäisy viranomaisten yhteistyönä.
- Häiriötilanteisiin varautuminen ja suunnitelmien yhteensovittaminen sekä valmiusharjoitukset.

Terveydensuojelun omat painopistealueet

- VATI-järjestelmän kehittämistyön jatkaminen ja tietojen täydentäminen
- Laatuja järjestelmää käytetään päivittäisessä työssä. Interkalibrointeja ja sisäisiä auditointeja jatketaan, jotta yksikön alueella voidaan taata tasapuolinen, ammattimainen ja puolueeton valvonta.
- Elinympäristöön vaikuttavia häiriötilanteita koskevaa valmiussuunnitelmaa päivitetään vuosittain tai tarpeen mukaan useammin. Talousveden käsittävää osaa kehitetään,
- Laboratorion näytetulosten automaattista siirtämistä VATI-järjestelmään kehitetään siten, että tuloksista pääosa siirretään.
- Ympäristöterveydenhuollon sähköisen ilmoituspalvelun Ilpan käyttöönotto.

3.4 Näytteenotto

Terveydensuojelulaki ja sen perusteella annetut säädökset määrittelevät näytteenoton tarpeelliset määrät ja näytteistä tehtävät analyysit. Ympäristö- ja terveystarkastajat huolehtivat uimarantojen ja uima-altaiden lakisääteisestä näytteenotosta. Vesilaitosten näytteenotosta huolehtii joko ympäristö- ja terveystarkastaja tai toiminnanharjoittajan valitsema muu näytteenottaja, jonka kelpoisuus on tarvittaessa voitava todistaa. Valviran verkkosivuilla on suomenkieliset näytteenotto-ohjeet uimarannan uimavedelle, uima-altaan uimavedelle ja talousvedelle.

Länsirannikon ympäristöyksikkö ottaa vuosittain noin 445 viranomaisnäytettä seuraavasti: 150 uimavesinäytettä uimarannalta, 115 uimavesinäytettä uima-altaasta ja 180 talousvesinäytettä.

3.4.1 Talousvesi ja uimavesi

Talousveden laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:

1. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (1352/2015) talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista
2. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (401/2001) pienten yksiköiden talousveden laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista

Uimavesien laatuvaatimukset ja näytteenotto on määritelty seuraavissa säädöksissä:

Uima-altaan uimavesi

1. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (315/2002) uimahallien ja kylpylöiden allasvesien laatuvaatimuksista ja valvontatutkimuksista

Yleisen uimarannan uimavesi

1. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (177/2008) yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta
2. Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (354/2008) pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta. Asetus koskee myös talviuintipaikkoja (Valviran ohje 6599/11.02.02/2009).

Näistä kohteista laaditaan vuosittain kohdekohtaiset näytteenottosuunnitelmat. Vesilaitosten suunnitelmallinen näytteenotto määritellään laitoksen valvontatutkimusohjelmassa. Jos näytetulos ei täytä vahvistettuja kriteereitä, otetaan uusia näytteitä ja ryhdytään toimenpiteisiin tilanteen korjaamiseksi. Jos talousveden mikrobiologisten laatuvaatimusten raja-arvot ylittyvät, ryhdyttiin välittömiin toimenpiteisiin jo ennen kuin uusittujen analyysien tulokset ovat selvillä.

3.4.2 Muut terveysvalvonnan näytteet

Jos epäillään terveyshaittaa yksityisasunnoissa tai julkisissa oleskelutiloissa, kuten kouluissa, päiväkodeissa ja vanhustentaloissa, voidaan ottaa näytteitä ja tehdä sisäilmamittauksia. Näytteenoton suorittaa ulkopuolinen asiantuntija, jolla on tarvittava pätevyys terveyshaittaa aiheuttavien kemiallisten, fysikaalisten ja biologisten tekijöiden selvittämiseen (sosiaali- ja terveysministeriön asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista antama asetus 545/2015).

3.4.3 Valvonta näytteenoton yhteydessä

Tarkastukseen voi sisältyä näytteenotto, mutta pelkkää näytteenottoa ei lueta tarkastuskäynniksi, jos ei samalla suoriteta muita valvontatoimenpiteitä.

3.5 Laivatarkastukset

Länsirannikon ympäristöyksikkö huolehtii WHO:n kansainvälisen terveysäännösten 20. ja 39. artikkelissa tarkoitettujen todistusten myöntämisestä. Kaskisten satama on yksi niistä satamista, jotka valtion viranomainen on auktorisoinut myöntämään todistuksia (Valviran päätös dnro 179/11.02.02.06/2009).

Ympäristöyksikkö toimeenpanee tarkastuksia ja myöntää todistuksia saniteettitarkastuksista Kaskisten satamaan poikkeaville laivoille tai häiriötilanteissa tarvittaessa jatkaa niiden voimassaoloaikaa. Tarkastukset käsittävät ne kansainvälisessä liikenteessä olevat laivat, joiden todistukset on uusittava. Länsirannikon ympäristöyksikkö ottaa pyynnöstä myös vesinäytteitä tarkastaakseen talousveden laadun alusten tankeissa.

Laivatarkastukset tehdään sataman, laivanselvittäjän tai huolitsijan pyynnöstä, joten niiden ei katsota sisältyvän suunnitelmalliseen valvontaan.

4 Tupakkalain valvontasuunnitelma

4.1 Yleistä

Tupakkalain tarkoituksena on estää tupakoinnin aiheuttamia terveysriskejä ja terveyshaittaa. Suunnitelmalliseen tupakkavalvontaan kuuluvat tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden varastointi- ja myyntipaikkojen tarkastukset. Valvonnan piiriin kuuluvat tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myynti ja sijoittelu myyntipisteellä, tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden myynnin omavalvonta, tupakkatuotteisiin ja nikotiininesteisiin liittyvä mainonta ja muu

myyinnedistäminen sekä tupakointikieltojen ja –rajoitusten noudattaminen. Valvontaa suoritetaan ympäristöyksikön omasta aloitteesta sekä saatujen valitusten ja hakemusten perusteella.

Valvonnan arviointia ja raportointia käsitellään kohdassa 2.11.

4.2 Suunnitelmallinen valvonta ja painopistealueet

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) laatiman valtakunnallisen valvontaohjelman 2020–2024 mukaan suunnitelmallisen valvonnan piiriin kuuluvat seuraavat kohteet:

- tupakointitilalliset ravintolat
- tupakkalain piiriin kuuluvien tupakkatuotteiden vähittäis- ja tukkumyyntipaikat

Tupakkalakiin on valmisteilla muutoksia. Hallituksen esitysluonnos lakimuutokseksi oli lausuntokierroksella keväällä 2021. Hallituksen varsinainen esitys tupakkalain muuttamisesta annettaneen syksyllä 2021. Ehdotettu laki tulisi esityksen mukaan voimaan 1.1.2022.

Jos tupakkalain tupakointikielto laajennetaan koskemaan yleisiä uimarantoja ja lasten leikkipaikkoja, näiden kieltojen valvonta jatkuu painottuen erityisesti kesään. Tupakointikielto erityisesti yleisillä uimarannoilla ja leikkipaikoilla todennäköisesti lisää valvonnan tarvetta lain voimaantulon jälkeisinä ensimmäisinä vuosina.

Taulukko 3. Painopistealueet 2020–2024

Vuosi	2020	2021	2022	2023	2024
Painopiste	Laittoman kaupan ehkäisy ja viranomaisten välinen yhteistyö		Tuotevalvonta ja markkinoinnin valvonta		
	Omavalvonnan tukeminen ja yhteistyö ehkäisevän päihdetyön kanssa				

Tupakkalain valvonnan yhteydessä valvotaan myös, että nikotiinikorvausvalmisteiden myynti tapahtuu lupapäätöksen ja lääkelain mukaisesti (395/1987, muutos 22/2006).

4.3 Tarkastuksen sisältö

Tupakkalain mukaisen tarkastuksen tavoitteena on selvittää, ovatko tarkastettavan kohteen tilat ja toiminta tupakkalaissa asetettujen vaatimusten mukaisia. Tarkastuksiin liittyy aistinvaraista tarkastelua ja arviointia. Tarvittaessa annetaan ohjeita, toimenpidekehotuksia ja määräyksiä, jotta lain edellytykset toteutuvat.

Tarkastuksissa käytetään Valviran laatimia ohjeita ja lomakkeita. Tarkastukset suoritetaan pääasiassa elintarvikelain ja terveydensuojelulain mukaisen muun valvonnan yhteydessä. Mikäli tupakkalain mukainen tarkastustiheys poikkeaa kohdetta koskevan elintarvikevalvonnan tarkastustiheydestä, sovelletaan tupakkatarkastukseen elintarvikevalvonnan vahvistettua tarkastustiheyttä, jos se on vähemmän kuin 0,5 kertaa/vuosi.

Terveydensuojelulain nojalla joissakin tarkastettavissa kohteissa, kuten päiväkodeissa ja kouluissa, on terveydensuojelulain mukaisen tarkastuksen yhteydessä usein perusteltua tehdä huomioita tupakkalain noudattamisesta. Jos tarkastuksen yhteydessä huomataan tupakkalain noudattamisessa puutteita, kohteessa tulee tehdä tupakkalain mukainen tarkastus.

Tarkastuksissa käydään läpi:

- vähittäismyyntilupa ja sen näkyvä sijainti

- myyntikieltomerkit ja niiden näkyvyys
- tupakkatuotteiden ja tupakointivälineiden sijoittelu myyntipisteessä
- omavalvontasuunnitelma ja sen soveltaminen
- mainonta tai muu myynninedistäminen
- tupakointikiellon ja -rajoitusten noudattaminen.

Tupakkalain mukaiseen valvontaan ei tavallisesti kuulu näytteenottoa. Tarvittaessa voidaan ottaa näytteitä esimerkiksi savuttomien tilojen savuttomuuden tarkastamiseksi. Tupakkalain valvonnassa käytetään työterveyslaitoksen laboratorioita.

4.4 Valvontatarve ja tarkastuksiin käytettävä aika

Suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvien tarkastusten tarpeen arviointiin on käytetty Valviran valtakunnallista valvontaohjelmaa vuosille 2020–2024 sekä kohteiden valvontahistoriaa. Käytettävän ajan arvioimiseksi on otettu huomioon

- valmistelut (aiemmat tarkastusraportit, lainsäädäntö)
- varsinainen tarkastus
- tarkastusraportin laatiminen.

Matka-aikaa tarkastuskohteeseen ja takaisin ei lueta tarkastukseen käytettäväksi ajaksi. Tupakkatuotteiden ja nikotiinikorvausvalmisteiden vähittäismyynnin valvonnan tarkastussuunnitelma on liitteenä 2.

4.5 Muut tupakkalain valvontatehtävät

Valtakunnallisen suunnitelman mukaan valvontaviranomaisen tulee varata riittävästi aikaa ja henkilövoimavaroja muuhun kuin suunnitelmalliseen valvontaan.

Muita tällaisia resursseja vaativia tehtäviä ovat vähittäismyyntilupien käsittely, nikotiininesteiden vähittäismyynnistä tehtyjen ilmoitusten käsittely sekä vähittäismyynnin luparekisterin ylläpitäminen. Muita tehtäviä, jotka eivät kuulu suunnitelmalliseen valvontaan, ovat tarkastukset ja toimenpiteet, joihin ryhdytään valitusten johdosta. Esimerkiksi tupakkatuotteiden myynti alaikäisille, tupakkatuotteiden sijoittelu myyntipisteissä ja tupakointikiellon rikkomukset.

Tupakkalain mukaan valvonta on maksullista. Vähittäismyyntiluvan käsittelystä peritään maksu. Luvanhaltijalta peritään vuosittainen valvontamaksu.

5 Elintarvikevalvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira on nykyään Ruokavirasto. Ruokavirasto aloitti toimintansa 1.1.2019, kun Elintarviketurvallisuusvirasto, Maaseutuvirasto sekä osa Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskusta yhdistettiin uudeksi virastoksi. Virasto kuuluu maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalaan. Koska moni Eviran antamista ohjeista on yhä voimassa sellaisinaan, suunnitelmassa viitataan niihin.

5.1 Elintarvikevalvonnan tavoite ja tehtävät

Elintarvikelainsäädännön tarkoituksena on varmistaa elintarvikkeiden ja niiden käsittelyn turvallisuus sekä suojata kuluttajaa terveysvaaroilta ja harhaanjohtavalta markkinoinnilta. Elintarvikelainsäädännössä on määräyksiä ja ohjeita, jotka koskevat sekä tuotantotapaa että varsinaista elintarviketta. Lainsäädäntö koskee elintarvikkeen alkutuotantoa, valmistusta, merkintää, säilytystä, maahantuontia, maastavientiä, kuljetusta, tarjoilua, kaupanpitoa, myyntiä

ja luovuttamista. Lisäksi tarkastetaan ympäristönsuojelulain (527/2014) 17. luvussa tarkoitetun valtioneuvoston otsonikerrosta heikentävistä aineista ja fluoratuista kasvihuonekaasuista antaman asetuksen noudattaminen. Vuodesta 2020 alkaen eläinperäisten elintarvikkeiden sisämarkkinatuonnin valvonta kuuluu kunnan elintarvikevalvontaan.

Elintarvikevalvonnan yleisinä tavoitteina on valvoa, että elintarvike täyttää vaatimukset, suorittaa korkealaatuista valvontaa ja parantaa valvontakohteiden toimintaedellytyksiä. Valvontaviranomaisten tehtävänä on varmistaa lainsäädännön tarkoituksen toteutuminen valvomalla, että elintarvikelainsäädännön määräyksiä ja ohjeita noudatetaan. Tämä edellyttää, että elintarvikkeita ja niiden valmistamista valvotaan alkutuotannossa ja kaikissa käsittely- ja valmistusvaiheissa, sekä sitä, että valvonta on säännöllistä ja tehokasta.

Elintarvikkeiden valvonta käsittää erilaajuiset tarkastukset, näytteenoton ja tutkimukset sekä elinkeinonharjoittajan ohjauksen ja neuvonnan. Elintarvikevalvonnassa on oikeus käyttää elintarvikelain mukaisia pakkokeinoja sen varmistamiseksi, että elintarvikelain määräyksiä noudatetaan ja että elintarvikkeet ovat kuluttajille turvallisia. Elintarvikenäytteet tutkitaan virallisissa elintarvikelaboratorioissa, jotka ovat Ruokaviraston hyväksymiä.

Virallisen valvonnan lisäksi elintarvikelainsäädäntö velvoittaa elinkeinonharjoittajaa varmistamaan omavalvonnan avulla, että toiminta on voimassa olevan lainsäädännön ja määräysten mukaista. Elinkeinoonharjoittaja vastaa siitä, että yrityksen rakenteet ja toiminnot sekä käsiteltävät elintarvikkeet ovat aina määräysten ja ohjeiden mukaisia. Viranomaisen tehtävänä on valvoa, että yrityksen omavalvonta on riittävää ja suunnitelmallista ja että se tapahtuu lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Elintarvikevalvontaa säännellään lähinnä elintarvikelailla (297/2021), yleisellä elintarvikeasetuksella (EY n:o 178/2002), elintarvikehygieniasetuksilla (EY n:o 853/2004 ja 853/2004) ja virallisen valvonnan asetuksilla (EU 2017/625).

5.2 Tarkastuksen sisältö

Virallista elintarvikevalvontaa toteutetaan soveltuvilla, tarkoitusta varten kehitetyillä menetelmillä. Menetelmät määritellään lähemmin EU-asetuksessa 2017/625 virallisesta valvonnasta sekä kuvataan valvonnassa sovellettavassa Eviran ohjeessa 16044/1 ”Elintarvikehuoneiston riskiperusteinen valvonta”. Valvonnassa sovelletaan myös Eviran ohjetta 16043/1 ”Elintarvikehuoneiston omavalvonnan riskiperusteinen valvonta”.

Tarkastaminen on määritelmän mukaan ”minkä tahansa yksityiskohdan tai laajemman kokonaisuuden tutkimista sen toteutukseksi, onko se lainsäädännössä esitettyjen vaatimusten mukainen”. Tarkastus voi sisältää myös näytteenottoja ja mittauksia toiminnan tai tuotteen turvallisuuden ja määräystenmukaisuuden arvioimiseksi. Tarkastuksen yhteydessä annetaan neuvoja ja ohjeita hyvistä hygieniakäytännöistä ja muuta kohdekohtaista neuvontaa.

Tarkastuskäyntiin valmistaudutaan tutustumalla välttämättömiin asiakirjoihin. Tällaisia voivat olla kohteen hyväksymis-, ilmoitus- ja päätöisasiakirjat, aiemmat tarkastuskertomukset, tutkimustulokset ja kohdetta koskevat lainsäädännön vaatimukset. Tarkastukset tehdään mieluiten ilman ennakkoilmoitusta, jos tarkastuksen syy ei edellytä toiminnasta vastaavan henkilön läsnäoloa. Toiminta voi myös olla sentyyppistä, että tarkastuksesta ei ole mahdollista tehdä ennakkoilmoitusta.

Tarkastuskäynnillä tarkastetaan kaikki elintarvikkeen käsittelyn olennaiset osat. Tarkastuksen laajuus ja sisältö voivat riippua kohdetyypistä ja siitä, onko kyseessä suunnitelmallinen tarkastus vai ei.

Suunnitelmallisessa valvonnassa tarkastetaan valvontakohteen omavalvonnan kuvaus ja omavalvonnan tarkoitus ja dokumentointi. Lisäksi tarkastetaan tilojen ja laitteiden kunnossapito, huolto ja puhdistus, työskentelyhygieniat, tuotevirrat, toiminnan vaatimusten

täyttyminen sekä tuotteiden ja tuotemerkintöjen säännönmukaisuus. Tarkastusten tavoitteena on, että kohteen kaikki tarkastettavat osa-alueet tarkastetaan yhdellä tai useammalla tarkastuskerralla vuoden aikana tai tarkoituksenmukaisen ajanjakson aikana kohteen riskiluokituksen tai -arvioinnin mukaan. Tarkastuksissa noudatetaan Oiva-arviointiohjeita ilmoitetuille elintarvikehuoneistoille ja Oiva-arviointiohjeita hyväksytyille elintarvikehuoneistoille. Ohjeet ovat osoitteessa www.oivahymy.fi.

Ei-suunnitelmalliseen valvontaan kuuluvat asiakasvalitusten tai ongelmatilanteiden yhteydessä tehtävät tarkastukset. Ympäristöyksikön valmiussuunnitelmassa häiriötilanteita varten on erilliset ohjeet ongelmatilanteiden varalle. Valmiussuunnitelmaa kuvaillaan tarkemmin kohdassa 2.9.

Tarkastukset tehdään useimmiten tarkastuskohteen toimintapaikassa, mutta elintarvikevalvonta voi käsittää myös asiakirjatarkastusta tarkastajan työpisteessään tekemänä, esimerkiksi oma-valvonta-asiakirjojen, piirustusten tai pakkausmerkintöjen tarkastusta.

Asunnossa sijaitseva elintarvikehuoneisto tarkastetaan nykyään samalla tavoin muut elintarvikehuoneistot.

Valvonnassa käytetään Oiva-raportointijärjestelmän lomakkeita. Tukena tarkastuksissa käytetään tarkoitukseen soveltuvia Ruokaviraston valmiita lomakepohjia ja -malleja, esimerkiksi oma-valvontakuvauksia, pakkausmerkintöjä ja ravitsemus- ja terveysväitteitä tarkastettaessa sekä ATP-tarkastuksissa. Valvontayksikön LaatuNet-laaturajustelmissa on tarkempia tarkastusohjeita.

Oiva-raportit tehdään tietojenkäsittelypalvelu VATI:ssa ja lähetetään iPostin kautta elintarviketoimijalle. Samalla VATIin tehdään tarkastusraportti, joka lähetetään järjestelmästä sähköpostitse suoraan elintarviketoimijalle. Jos sähköpostiosoite ei ole tiedossa, tarkastaja lähettää raportin postitse. Raporttien jäljennökset tallennetaan valvontayksikön tietojärjestelmään. Muut tarkastusraportit kirjoitetaan VATIin tai yhdistetään siihen.

Elintarvikevalvonnassa arvioidaan mahdollisten epäkohtien merkitystä elintarvikkeiden turvallisuudelle ja kuluttajien terveydelle. Lisäksi arvioidaan, onko kuluttajia johdettu harhaan. Jos puutteiden voidaan katsoa heikentävän elintarvikkeiden turvallisuutta tai johtavan kuluttajaa harhaan, elintarvikeyrittäjää kehoitetaan toimenpiteisiin ja puutteiden korjaamiselle vahvistetaan aikaraja. Toimenpiteiden suorittamisen varmistamiseksi tehdään seurantatarkastus. Jos puutteita ei ole korjattu kehotuksen jälkeen ja toiminta voi aiheuttaa terveysvaaran, ryhdytään kohdan 5.3 mukaisiin hallinnollisiin pakkotoimenpiteisiin. Jos puutteet eivät vaaranna elintarvikkeiden turvallisuutta, toimenpiteet tarkastetaan seuraavan suunnitelmallisen valvonnan yhteydessä.

Myös seurantatarkastuksesta laaditaan Oiva-raportti ja tarkastusraportti. Kaikki tarkastustoimet kirjataan VATI:iin.

5.3 Hallinnolliset pakkokeinot ja rangaistusseuraamukset

Hallinnollisia pakkokeinoja sovelletaan elintarvikevalvonnassa, jos elintarvikeyrittäjä ei ryhdy tarvittaviin toimenpiteisiin elintarvikelainsäädännön noudattamiseksi eivätkä muut valvontatoimenpiteet ole riittäviä saamaan elintarvikeyrittäjää korjaamaan puutteita. Hallinnollisilla pakkokeinoilla elintarvikeyrittäjä veloitetaan noudattamaan elintarvikemääräyksiä.

Pakkokeinoja ovat muun muassa erilaiset velvoitteet ja kiellot, uhkasakko sekä teettämis- ja keskeyttämisuhka, haltuunotto ja elintarvikehuoneiston hyväksymisen peruuttaminen.

Ympäristö- ja terveystarkastajille ja eläinlääkäreille on siirretty toimivaltaa seuraavien hallinnollisten pakkokeinojen käyttöön:

1. toimenpiteet elintarvikemääräysten vastaisuuden poistamiseksi, elintarvikelaki 55. §
2. kieltä, elintarvikelaki 56. §
3. elintarvikkeen markkinoilta poistaminen ja yleinen tiedottaminen, elintarvikelaki 57. §
4. elintarvikkeen haltuunotto, elintarvikelaki 58. §
5. elintarvikkeen käyttöä ja hävittämistä koskeva päätös, elintarvikelaki 59. §

Valvontaviranomainen voi määrätä yrittäjän tai toimijan maksamaan vähintään 300 euron ja enintään 5 000 euron elintarvikevalvonnan seuraamusmaksun (elintarvikelaki 67. §).

Hallinnollisten pakkokeinojen käyttöön sovelletaan hallintolain (434/2003) määräyksiä (kuuleminen, päätöksen perusteleminen jne.). Jos valvontaviranomainen katsoo, että pakkokeinoja koskevan päätöksen on tullava voimaan heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta, tästä on erityisesti mainittava päätöksessä. Valvontakohteelta voidaan veloittaa valvontamaksu pakkokeinopäätöksen jälkivalvonnasta. Ruokaviraston ohjeessa 3761/04.02.00.01/2020/3 ”Opas elintarvikelain mukaisten hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä elintarvikevalvonnassa” kerrotaan tarkemmin pakkokeinojen soveltamisesta elintarvikevalvonnassa.

5.4 Valvonnan tulosten julkistaminen, tiedottaminen

Valvontatulokset julkistetaan Oiva-raporteissa. Ruokavirasto julkaisee tiedot osoitteessa www.oivahymy.fi. Elintarvikeyrittäjän tulee pitää valvonnan tuloksista kertova Oiva-raportti esillä elintarvikehuoneiston sisäänkäynnin yhteydessä paikassa, josta asiakkaat pystyvät havaitsemaan sen helposti, ja muutenkin Oiva-ohjeen 2207/04.02.00.01/2021/4 mukaisesti. Elintarvikeyrittäjällä on lisäksi velvollisuus julkistaa valvonnan tulokset yrityksen verkkosivuilla ja kaikissa muissa myyntikanavissa, jos elintarvikkeita myydään tai markkinoidaan niiden kautta. Muu tiedottaminen tapahtuu kohdan 2.10. mukaisesti.

5.5 Elintarvikevalvonnan priorisoinnit

Valvonnan tulee olla riskiperusteista. Jos yksikkö syystä tai toisesta ei ehdi suorittaa kaikkia suunnitelmallisia tarkastuksia, on korkeimman riskiluokan kohteet priorisoitava.

Yksittäisissä tarkastuksissa priorisoidaan ne Oiva-tarkastuslomakkeen kokonaisuudet, jotka voivat muodostaa suurimman riskin kuluttajalle. Näitä kokonaisuuksia ovat elintarvikkeiden lämpötilan hallinta toiminnassa, hygienia työrutiineissa, tilojen, pintojen ja välineiden puhtaus ja järjestys, allergioita aiheuttavien aineiden ja tuotteiden käsittely, tuotemerkinnät sekä elintarvikkeiden jäljitettävyys.

Painopistealueisiin ja -hankkeisiin kuuluvien kohteiden valvontaa priorisoidaan, kuten myös niiden kohteiden valvontaa, joissa on aiemmin havaittu puutteita tai joiden edellisestä tarkastuksesta on jo aikaa.

Maitotilojen alkutuotannon valvonnasta huolehtivat kunnaneläinlääkärit. Muutoin alkutuottajien valvonta on toistaiseksi priorisoitu elintarvikevalvonnassa viimeisenä. Vuosien 2020–2024 suunnitelma käsittää myös VATiin perustettujen alkutuotantopaikkojen valvonnan. Elintarvikevalvonnassa voi ilmaantua muuta priorisointitarvetta, jos muut ympäristöterveydenhuollon osa-alueet on jostain syystä asetettava etusijalle tai jos henkilöresurssit vähenevät odottamattomasti.

5.6 Elintarvikevalvonnan painopistealueet

Elintarvikevalvonnan painopisteiden avulla resursseja kohdennetaan suunnitelmallisesti ja riskiperusteisesti.

1. VATI-järjestelmän käytön jatkaminen, tietojen täydentäminen ja kehittäminen.
2. Käyttöön otettua uutta laatujärjestelmää käytetään perusteellisemmin. Aloitetaan interkalibroinnit ja sisäiset auditoinnit tasapuolisen, ammattimaisen ja puolueettoman valvonnan takaamiseksi yksikön alueella.
3. Häiriötilanteiden valmiussuunnitelma päivitetään vuosittain ja tarpeen vaatiessa useammin.
4. Länsirannikon ympäristöyksikkö osallistuu valtakunnallisiin hankkeisiin siinä määrin kuin hanke koskee yhteistoiminta-alueella harjoitettavaa toimintaa. Hankkeeseen osallistuminen integroidaan mahdollisuuksien mukaan säännölliseen ja suunnitelmalliseen valvontaan. Liite 4.
5. Ympäristöterveydenhuollon sähköisen ilmoituspalvelun Ilpan käyttöönotto.

5.7 Kohteiden kartoittaminen ja rekisteröiminen

Kohteiden rekisteröinnistä kerrotaan kohdassa 2.7. Yhteistoiminta-alueella on noin 530 rekisteröityä elintarvikevalvonnan valvontakohtetta.

Uusia valvontakohteita, jotka on ilmoitettava tai joille on saatava hyväksyntä elintarvikelain 10.–11. §:n mukaisesti, tulee elintarvikevalvonnan tietoon elintarvikeyrittäjien omasta aloitteesta tai siinä yhteydessä, kun kunnalta haetaan rakennuslupaa uusille elintarvikehuoneistoille tai elintarvikehuoneistojen muuttamiselle. Yksittäisissä tapauksissa uusia valvontakohteita voi tulla tietoon eri tiedotusvälineiden uutisoinnin ja ilmoitusten kautta.

Yksikkö on 1.11.2019 mennessä rekisteröinyt 673 alkutuottajan 1 662 alkutuotantotoimintaa. Toiminnot on rekisteröity niiden ryhmien mukaisesti, jotka ilmoitetaan Eviran ohjeessa 10507/1 ”Alkutuotannon elintarvikevalvonta ja riskinarviointi”.

Alkutuottajien rekisteröinti VATlin on tehty etupäässä Ruokaviraston alkutuottajaohjelman avulla. VATlin rekisteröinnin ja siirtämisen yhteydessä tuottajan kaikkia toimintoja (esimerkiksi maidontuotanto, lihantuotanto ja peltoviljely) ei ole yhdistetty yhdeksi valvontakohteeksi, vaan toiminnot on automaattisesti perustettu erillisenä, mikä voi edellyttää manuaalisten korjausten tekoa järjestelmään.

5.8 Riskinarviointi ja tarkastustiheys

Riskinarviointi luo perustan tarkastustiheydelle. Valvontasuunnitelmassa ympäristöyksikkö on arvioinut valvontatarpeen Ruokaviraston riskiluokitusohjeen 10503/4 perusteella ja alkutuottajien osalta Eviran riskiluokitusohjeen 10507/1 perusteella.

Ohjeen mukaan riskit arvioidaan kunkin yksittäisen toiminnan luonteen ja laajuuden perusteella ja jokainen kohde luokitellaan kuuluvaksi johonkin riskiluokkaan 1–10. Riskiluokkien suositellut tarkastustiheydet ovat 0,35–12 tarkastusta/vuosi. Ilmoitetut elintarvikehuoneistot luokitellaan riskiluokkiin 1–5, joissa suositus on 0,35–3 tarkastusta/vuosi. Hyväksytyt elintarvikehuoneistot luokitellaan riskiluokkiin 3–10, joissa suositus on 1–12 tarkastusta/vuosi. Ohjeessa ilmoitetaan kullekin riskiluokalle suositellun tarkastusajan vähimmäis- ja enimmäiskesto. Riskinarviointi tapahtuu VATI:ssa automaattisesti, kun toiminnan ominaisuudet on kirjattu järjestelmään.

Alkutuotannon riskinarviointiohje antaa suosituksia eri tuotantosuuntien tarkastusväleiksi. Suosituksia on käytetty suunnittelussa. Useita alkutuotannon tuotantosuuntia tarkastetaan vain tarvittaessa.

Valvontakohteet on rekisteröity eri toimintaluokkiin VATI-järjestelmässä. Suunnitelmallisen, suosituksen laajuisen valvonnan resurssitarpeen teoreettinen laskenta on suoritettu kohteen riskiluokittelun perusteella.

Liitteestä 3 a käy ilmi eri riskiluokkiin kuuluvien kohteiden määrä, suositeltu tarkastusten määrä ja arvioitu aika, joka Ruokaviraston ohjeen mukaan tarvittaisiin vuosittain, jotta voidaan suorittaa suositeltu määrä suunnitelmallisia tarkastuksia. Suositeltu tarkastusten määrä/vuosi on laskettu ottamatta huomioon valvontahistoriaa ja muita tekijöitä, jotka voivat vähentää tai lisätä valvontatarvetta.

5.9 Elintarvikevalvonnan tarkastussuunnitelma ja resurssit

EU:n valvonta-asetuksen 2017/625 mukaan tarkastusten tulee olla säännöllisiä ja etukäteen suunniteltuja. Elintarvikevalvonnan suunnitelmassa on huomioitu Ruokaviraston Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma VASU 2021–2024. Valvonta on suunniteltu Ruokaviraston ohjeen 10503/4 ”Elintarvikehuoneiston riskiluokitus ja valvontatarpeen määrittäminen” mukaisesti.

Suunnitelmassa valvontakohteet on jaettu toimintaluokkiin Ruokaviraston ohjeen mukaisesti ja samalla tavalla kuin ne on rekisteröity valvontatietokantaan.

Liitteestä 3 b käy ilmi valvontayksikön suunnitelma vuodeksi 2022. Ennen kohteen lopullisen tarkastusmäärän suunnittelua on huomioitu valvontahistoria ja muut tekijät, jotka voivat vähentää tai lisätä valvontatarvetta, niin että tarkastusten määrä on suhteutettu riskeihin. Valvontayksikön suunnitelmassa on käytetty keskimääräistä tarkastusaikaa, jotta resurssitarve olisi mahdollista arvioida.

Käytettyjä keskimääräisiä tarkastusaikoja on tarkistettu paikallisten olosuhteiden ja kokemuksen pohjalta. Suunnitelmavuodet niille kohteille, joita ei tarkasteta joka vuosi, ovat suuntaa-antavia, joten tarkastusta voidaan aikaistaa tai lykätä, jos se on tarkoituksenmukaista. Valvontasuunnitelman kohteissa on useita sellaisia hyväksyttyjä tai ilmoitettuja elintarvikehuoneistoja, joilla on toimintaa vain satunnaisesti tai rajatun ajan vuodessa. Näiden kohteiden osalta riskinarviointiin perustuvaa valvontatiheyttä on voitu vähentää yli 50 prosentilla, kun huomioon on otettu rajattu toimintakausi.

Hyväksyttyjen ja ilmoitettujen elintarviketoimintojen valvontaan suunnitellaan vuosittain noin 360 tarkastusta ja alkutuotannon valvontaan runsaat 40 tarkastusta. Käytettävissä olevista neljästä henkilötyövuodesta varataan suunnitelmallisia tarkastuksia varten henkilötyöpäiviä liitteen 3b mukaisesti.

Alkutuotannon suunnitelmallisiin tarkastuksiin varatut resurssit on kohdennettu itujen tuotantoon ja maidontuotantoon. Elintarvikevalvonnan suunnittelemaan valvontaan ja muihin tehtäviin varattu työaika kuluu valvonnan suunnitteluun ja yhteensovittamiseen, kohteiden arviointiin/riskinarviointiin, hankkeisiin, näytteenottoon, tiedottamiseen ja neuvontaan, uusia kohteita koskevien asioiden käsittelyyn ja muuhun suunnittelemaan valvontaan sekä valvonnan viemään ajoaikaan. Aikaa kuluu myös kohteiden perustietojen syöttämiseen tietojärjestelmään ja järjestelmän ylläpitämiseen sekä kohteiden valvontatietojen syöttämiseen ja järjestelmään tulleiden virheiden korjaamiseen. Tiedotusta ja neuvontaa, joka koskee esimerkiksi määräysten ajankohtaisia muutoksia, annetaan yleensä lähettämällä tietoa keskitetysti kaikille yksikön alueen kohteille. Elintarvikevalvonta voi myös osallistua tiedotustilaisuuksiin, joita järjestetään eri henkilöstöryhmille, esimerkiksi koulujen keittiöhenkilökunnalle, jotta toiminnanharjoittajille saadaan yhdenmukaista tietoa.

Käytännön valvontatyössä noudatetaan vuodesta 2022 lähtien yksityiskohtaista tarkastussuunnitelmaa, jonka VATI-järjestelmä muodostaa automaattisesti, kun valvontakohteet on kirjattu oikein. Kohteen elintarvikevalvonnasta vastaava tarkastaja vastaa myös mahdollisen näytteenoton suunnittelusta sekä siitä, että kohde on kirjattu oikein, jotta se sisältyy tarkastussuunnitelmaan. Tarkastaja ottaa VATIsta listat oman työn suunnittelua varten työnjaon mukaisesti. Tarkastajien välinen työnjako ei ole tiukka, vaan käytännön valvontatyössä sovelletaan joustavaa työnjakoa.

Elintarvikevalvontaan osallistuvat myös eläinlääkärit munanpakkaamojen, hyväksyttyjen kalankäsittelyhuoneistojen, teurastamojen valvonnan (ostopalvelu Ruokavirastolta) ja niiden laitosten osalta, joissa viennin valvonta voi olla ajankohtaista. Eläinlääkärit huolehtivat maitotilojen valvonnasta kokonaisuudessaan. Eläinlääkintälain mukaisesta valvonnasta kerrotaan eläinlääkintähuoltosuunnitelmassa ”Eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvontasuunnitelma sekä kunnan eläinlääkäripalvelut Länsirannikon ympäristöyksikön alueella”.

5.10 Näytteenoton ja projektien suunnitelma

Näytteenotosta ja näytteiden tutkimisesta kerrotaan kohdassa 2.4. Viranomaisnäytteenottoa suoritetaan vuoden aikana niissä valvontakohteissa, joiden osalta on riskinarvioinnissa todettu, että tuoteturvallisuutta on syytä tutkia. Eläinperäisistä elintarvikkeista tuotteita valmistavia elintarvikehuoneistoja varten laaditaan erillinen ohjelma pistokoemaista viranomaisnäytteenottoa varten, jotta niiden omavalvonnan toimivuus voidaan todeta. Analyysit kohdennetaan patogeenisiin bakteereihin. Muu suunnitelmallinen viranomaisnäytteenotto suoritetaan vuoden aikana projektiluonteisesti liitteen 4 mukaan.

Jos näytteet koskevat yksittäistä valvontakohdetta, näytteenoton analyysin tulokset ilmoitetaan valvontakohteelle, ja jos näytteen tulokset ovat välttävät, annetaan neuvoja ja korjauskehotuksia. Jos tulokset ovat huonot eivätkä ne täytä asetettuja laatuvaatimuksia ja suosituksia, valvontakohteelle annetaan toimenpidekehoitus ja uudet näytteet otetaan lyhyen ajan kuluessa. Valvontakohde vastaa uusitun näytteenoton kustannuksista (2017/625, 297/2021).

Valvontaviranomainen suunnittelee omia projekteja ja osallistuu Ruokaviraston hankkeisiin liitteen 4 mukaisesti. Viranomaisnäytteitä otetaan myös, kun epäillään puutteita elintarvikkeen laadussa tai koostumuksessa, kuluttajavalitustilanteissa sekä ruokamyrkytys epäilyn selvittämiseksi. Valvontaviranomaisen ottamien näytteiden analysointiin käytetään Ruokaviraston hyväksymiä laboratorioita (KVY Botnialab Vaasassa, Eurofins Ahma Oy, SeiLab, KVY Porilab).

Valvontayksikkö osallistuu myös pyynnöstä valtakunnallisiin seurantaohjelmiin salmonellan valvontaan, eläinperäisten elintarvikkeiden vierasaineisiin sekä torjunta-ainejäämiin liittyen tai kun Ruokavirasto sitä muuten pyytää.

§ 62 liite: Liite 1. Säännöllisen terveydensuojeluvalvonnan valvontatarve, ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelma, päivitys 2022, Länsirannikon ympäristöyksikkö

Suunnitelmallisen valvonnan kohdetypit		Riski- luokka	Tarkastus- tiheys/vuosi	Tarkastuksen keskimääräinen kesto (tuntia)	Kohteita	Tarkastuksia			Musta- saari	Kristiinan- kaupunki	Maalahti	Närpiö	Vöyri
Toimintaluokka:	Toimintatyyppi:					2022	2023	2024					
Talousveden toimittaminen	Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (asetus 1352/2015)												
	EU-raportoitava vedenjakelualue, vedentoimitus vähintään 1 000 m³/päivä tai vähintään 5 000 henkilölle	3	1	8-15	2	2	2	2	1	0	0	1	0
	Muu vedenjakelualue, vedentoimitus 10-999 m³/päivä tai 50-4 999 henkilölle	3	1 (0,5 ¹)	4-8	27	27	27	27	4	7	5	6	5
	Talousvettä toimittavan laitoksen vedenjakelualue (asetus 401/2001)												
	Pieni vedenjakelualue, vedentoimitus < 10 m³/päivä tai alle 50 henkilölle	2	0,5 (0,3 ²)	2-6	22	11	11	11	3	12	0	2	5
Veden toimittaminen talousvettä toimittavalle laitokselle	Tukkulaitos (talousvettä toimittavalle laitokselle vettä toimittava	3	1	4-8	1	1	1	1	0	0	0	1	0
Julkaiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	Lasten ja nuorten kohteet: kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot ja sisäleikkipuistot	2-1	0,25	2-4	23	6	6	6	14	1	0	6	2
Opetustoiminta, koulut ja oppilaitokset	Esiopetus, peruskoulu, lukio, ammattioppilaitos, muut koulut ja oppilaitokset, korkeakoulu ja muu aikuiskoulutus	2	0,3	5-15	63	21	21	21	17	10	11	14	11
Majoitustoiminta, majoitushuoneistot	Hotellit, retkeilymajat, maatilamatkailu, asuntolat, kasarmit jne.	2-1	0,2	2-4	33	7	6	7	12	9	1	8	3
Kauneudenhoitoa ja ihon käsittelyä suorittavat huoneistot ja laitokset	Kosmetologiset huoneistot, tatuointi ja lävisys, muu ihon käsittely tai hoito	2-1	0,25	2-3	27	7	6	7	6	5	6	9	1
	Solarium	2	0,2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sosiaalihuollon palvelut	Lasten päiväkodit ja vastaavat	2	0,3	2-6	68	22	23	22	21	10	11	15	11
	Lastenkodit/lastensuojeluyksiköt ja vastaavat				0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Vanhainkodit ja vastaavat				30	10	10	10	7	6	6	7	4
	Muut sosiaalialan yksiköt				14	4	5	4	6	2	3	3	0
Liikunta ja virkistystoiminta	Yleiset uimarannat (EU-uimarannat), huomattava määrä uimareita päivässä	2	1	2-4	8	8	8	8	1	1	3	3	0
	Pienet yleiset uimarannat	2	1	2-3	33	33	33	33	12	7	2	4	8
	Yleiset altaat	3	1	4-5	9	9	9	9	2	1	1	3	2
	Yleiset saunat	2	1	2-3	7	4	3	4	0	1	2	4	0
	Yleinen liikuntatila	1	0,2	2-4	31	6	7	6	11	3	8	7	2
		Yhteensä			398	178	178	178	117	75	59	93	54

¹ jos vain jakelua

² jos vain jakelua

Liite 2. Tupakkavalvonnan ja nikotiinikorvausvalmisteiden vähittäismyyntin valvonnan valvontatarve 2022

TUPAKKA ja NIKOTIINI Kohdetyyppe	Ohjeellinen tarkastus- määrä	Tarkastuksen ohjeellinen kesto (h)	Kohteita	Suunniteltuja tarkastuksia	Arvio tarkastuksiin käytettävästä ajasta (h)
Tupakkatuotteiden vähittäismyynti	0,5	2	75	37	74
Tupakkatuotteiden tukkumyynti	0,5	2	1	1	2
Ravintola tai muu ravitsemisliike, jossa on erillinen tupakointitila	0,3	2	0	0	0
Nikotiinikorvaustuotteet	0,5	2	33	14	28
Yhteensä			109	52	104

htp 14

Liite 3 a. Päivitys 2022. Valvontakohteiden riskiluokittelun ja Ruokaviraston ohjeen perusteella laskettu resurssitarve, Ruokaviraston ohje 10503/4
Suositus, Ruokaviraston riskiarviointiohje:

	suos. tark./v	suos. min h/tark.	suos.max h/tark.
Riskiluokka 0	0	0	0
Riskiluokka 1	0,35	1	3
Riskiluokka 2	0,5	2	4
Riskiluokka 3	1	2	4
Riskiluokka 4	2	2	4
Riskiluokka 5	3	3	5
Riskiluokka 6	4	3	5
Riskiluokka 7	6	3	5
Riskiluokka 8	8	3	5
Riskiluokka 9	10	3	5
Riskiluokka 10	12	3	5

Resurssitarve Ruokaviraston ohjeen mukaan

kohdemäärä/riskiluokka	suos. tark./vuosi/riskiluokka	suos.min h/tark. tarve	suos.max h/tark. tarve
14	0	0	0
206	72,1	72,1	216,3
136	68	136	272
121	121	242	484
36	72	144	288
3	9	27	45
7	28	84	140
6	36	108	180
0	0	0	0
0	0	0	0
0	0	0	0
529	406	813,1	1625,3
		vastaa 108 htp	vastaa 217 htp

Alkutuotanto; resurssitarve laskettuna suositellun tiheyden ja ajan mukaan, Eviran ohje 10507/1

	suos. tark. tiheys	h	kohteita	suos. tark. määrä 2022	suos. tuntimäärä
Maidontuotanto	0,2 kertaa/vuosi	3	67	13	39
Lihantuotanto	tarvittaessa	3	353	0	0
Kalastus	tarvittaessa	3	101	0	0
Kalastus, alus> 12 m	0,3 kertaa/vuosi	3	2	1	3
Vesiviljely	0,2 kertaa/vuosi	3	4	1	3
Munantuotanto	0,2 kertaa/vuosi	3	21	4	12
Hunajantuotanto	tarvittaessa	3	17	0	0
Avomaaviljely	0,3 kertaa/vuosi	3	44	13	39
Kasvihuoneviljely	0,2 kertaa/vuosi	3	63	13	39
Itujen tuotanto	1 kerta/vuosi	3	1	1	3
Muu alkutuotanto	tarvittaessa	3	1081	0	0
				46	138

Tarkastusten suos. määrä yhteensä

460

Vastaa 18 htp
Yhteensä 239 htp

Liite 3 b. Päivitys 2022. Elintarvikevalvonnan valvontakohteet (hyväksytyt ja ilmoitetut elintarvikehuoneistot sekä alkutuotannon kohteet), niiden riskiluokittelu ja suunnitelmalliset tarkastukset																				
	Länsirannikon ympäristöyksikkö Elintarvikevalvonta 2020-2024	Kohteita yhteensä	Suunnitelma 2022	Riskiluokka 0	Riskiluokka 1	Riskiluokka 2	Riskiluokka 3	Riskiluokka 4	Riskiluokka 5	Riskiluokka 6	Riskiluokka 7	Riskiluokka 8	Riskiluokka 9	Riskiluokka 10	Riskiluokiteltuja kohteita yhteensä	Keskimääräinen työaika, h	Arvioitutyöaika (h)	Suunnitelmallinen näyteenotto	Suunnitelmalliset näyteenotot	Tarkastuksen sisältö
1	Maitoala	3	9					2			1				3	5	45	3	Patogeenit +	Oiva-painopisterivit
2	Liha-ala	5	15				1			4					5	5	75		mahd. proj.	
3	Kala-ala	30	38				4	17	1	3	5				30	5	190		mahd. proj.	
4	Muna-ala	4	5				1	3							4	5	25			
5	Vilja- ja kasvisala	66	45		16	25	18	5	2						66	4	180			
6	Elintarvikkeiden valmistus	10	7		5	2	2	1							10	4	28		mahd. proj.	
7	Elintarvikkeiden myynti	137	67	9	78	35	14	1							137	3	201		mahd. proj.	
8	Elintarvikkeiden vähäriskinen käsittely (1258/2011)	3	1			3									3	4	4			
9	Vienti ja tuonti	0	0												0	3	0			
10	Elintarvikkeiden tarjoilu	239	162	2	85	65	80	7							239	3,5	567			
11	Elintarvikkeiden kuljetukset	25	11	3	19	3									25	3	33			
12	Elintarvikkeiden varastointi, pakastaminen ja pakkaaminen	6	4		3	2	1								6	3	12			
13	Kontaktimateriaalitoimija	1	0			1									1	3	0			
	Yhteensä	529	364	14	206	136	121	36	3	7	6	0	0	0	529		1360			
	Oivan seurantatarkastukset															Suunnit. http:t	181			
																http-seuranta	21			
																Suunnit. http:t	202			
14	Alkutuotanto, suunniteltu 10507/1 ohjeen mukaan (ei kohdemukaista riskiarviointia)																			
	Eläintuotanto														Rek.frekv.	Suunn./vuosi 2022	h	h		
	Maidontuotanto*	67													0,2	13	3	39		
	jos käsittelemätön maito toim. pakk. ilman lämpökäsittelyä	0													1	0	3	0		
	jos käsittelemätön maito toim. tilan omaan elintarv.huon.	0													1	0	3	0		
	Lihakarjan kasvatus	353													tarvittaessa		3	0		
	Kalastus, alus < 12 m**	101													tarvittaessa		3	0		
	Kalastus, alus > 12 m	2													0,3	1	3	3		
	Vesiviljely	4													0,2	1	3	3		
	Kananmunien tai muiden linnunmunien tuotanto	21													1	4	3	12		
	Hunajan tuotanto	17													tarvittaessa		3	0		
	Kasvien ja sienten tuotanto																			
	Sellaisenaan syötävät kasvit, joihin liittyy riskejä (avomaaviljely, päältä kastelu)	44													0,3	13	3	39		
	Sellaisenaan syötävien kasvien tuotanto (kasvihuoneviljely)	63													0,2	13	3	39		
	Itujen tuotanto	1													1	1	3	3		
	Muu kasvien ja sienten tuotanto (esim. ruokaperuna, vilja, hedelmät, juurekset)	1081													tarvittaessa		3	0		
		1754														46		138		
	* mahd. myynti suoraan kuluttajille < tai = 2 500 kg/vuosi tarkastetaan samalla															suunnit.	http:	18		
	**mahd. myynti suoraan kuluttajille < tai = 5 000 kg/vuosi tarkastetaan 0,3 krt/vuosi											Tarve sis. alkutuotannon				410		220		

Liite 4

Elintarvikevalvonnan painopisteet ja suunnitellut projektit 2022

Projekti	Toteutus	Ajankohta
VATIn kehittämistyön jatkaminen, (perusmaksu ja raportit 2022)	Yhteistyössä Ruokaviraston ja kaikkien VATIn käyttäjien kanssa	2020–2022
Jäljitettävyyden Oiva-tarkastus (Oivan kohdat 16.1 16.9)	Osana suunnitelmallista valvontaa	2022
Hygienia elintarvikekäsittelyssä, luokissa myynti ja tarjoilu (vaihtoehtoina kebabliha, salaattipöytä, pintahygienia, jauheliha)	Näytteenotto mikrobiologinen laatu	2022–2024
Valvontakohteiden päivittäminen siten, että valvonta kattaa kaikki toiminnot. Suunnataan erityisesti muutoksiin ja nykyisissä kohteissa koronaepidemian seurauksena aloitettuihin uusiin toimintoihin (esimerkiksi etämyynti) sekä kohteen omaan eläinperäisten elintarvikkeiden tuontiin.	Normaalin valvonnan yhteydessä tarkastetaan kohteiden rekisteritietojen ajantasaisuus.	2021–2022
Osallistuminen Ruokaviraston vuoden 2023 Oiva-painopisterivien 6.2, 6.4 (lämpötilojen hallinta), suunnitteluun ja muuhun suunnitteluun tarvittaessa.	Osallistutaan Ruokaviraston suunnitteluun suunnittelijan ohjeen mukaan.	2022 (toteutetaan yksiköissä 2023)
Valvonnan työkalupakki	Osallistutaan koulutuksiin ja käytetään soveltuvien osien tukena valvonnassa.	2022
Petoksellisen toiminnan torjunta viranomaisyhteistyönä	Ruokaviraston ohjeiden toteutus (yksikkö on mukana pilottihankkeessa).	2021–2022
Valmius ja kriisinhallinta	Osallistutaan kehittämissyöryhmiin soveltuvien osien.	2022
Muut mahdolliset hankkeet, jotka eivät käy ilmi VASU:sta; hankkeet, joissa kunnan roolia ei ole määritetty; tai Ruokaviraston käynnistämät hankkeet, jotka sopivat yksikölle	Ruokaviraston ohjeen mukaan	2022

(Elintarvikeketjun monivuotinen kansallinen valvontasuunnitelma VASU 2021–2024)